

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH

Inny. Nie znam, boję się, zwalczam.

O mechanizmie dyskryminacji, który jest nam do niczego niepotrzebny i różnicach, które ... nie istnieją.

Scenariusz zajęć dla uczniów szkół średnich na podstawie książki Filipa Skrońca *Nie róbcie mu krzywdy* oraz książki prof. Wiesława Łukaszewskiego *Pięknie się różnić mądrze być podobnym. O korzyściach dostrzegania podobieństwa między ludźmi*.

Inny. Nie znam, boję się, zwalczam. O mechanizmie dyskryminacji, który jest nam do niczego niepotrzebny i różnicach, które ... nie istnieją.

CELE GŁÓWNE

1. Zapoznanie uczniów z przyczynami piętnowania osób z albinizmem w Tanzanii.
2. Pogłębienie refleksji młodzieży na temat przyczyn leżących u podłoża dyskryminacji
3. Wzbudzenie aktywności nakierowanej na przeciwdziałanie dyskryminacji

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Kształtowanie postawy otwartości względem osób z innych kręgów kulturowych i geograficznych;
2. Zainteresowanie młodzieży rzetelnym dziennikarstwem opartym na wnikliwym zbieraniu materiałów
3. Kształtowanie zarówno umiejętności pracy w grupie jak i samodzielnego wypowiedzenia się na forum klasy;

CZAS

45-90 minut

(czas może zostać dostosowany do zajęć online, poszczególne ćwiczenia mogą być modyfikowane bądź pomijane)

MIEJSCE

Klasa szkolna. Zajęcia mogą się odbyć również ONLINE

MATERIAŁY

Karteczki samoprzylepne, puzzle albo inna gra, łamigłówka w liczbie 2 sztuk

WYMAGANIA TECHNICZNE

Dostęp do internetu, ekran

PRZED ZAJĘCIAMI

Zapoznaj się z książkami:

Filip Skrońc *Nie róbcie mu krzywdy*,

Wiesław Łukaszewski *Pięknie się różnić mądrze być podobnym*.

O korzyściach dostrzegania podobieństwa między ludźmi

WSTĘP DLA OSOBY PROWADZĄCEJ ZAJĘCIA

Książka Filipa Skrońca pokazuje tragiczne historie piętnowania osób z albinizmem w Tanzanii. Czytając je trudno uwierzyć, że albinizm będący przecież kolejną chorobą genetyczną, może być przyczyną życia w prześladowaniu i ciągłym niebezpieczeństwie. Scenariusz zajęć z pomocą historii spisanych przez Filipa Skrońca w Afryce Wschodniej, nie tylko pokaże uczniom uniwersalny i destrukcyjny mechanizm piętnowania inności, lecz także poszerzy ich rozumienie tego, co obecnie dzieje się na kontynencie afrykańskim, który w polskich mediach i w szkole wciąż najczęściej stereotypowo traktowany jest martwą przestrzeń. Mimo, że podjęty w książce temat piętnowania osób z albinizmem nie jest łatwy ani przyjemny, za pomocą scenariusza uczniowie zrozumieją, że kontynent afrykański jest tak samo pełen postępowych innowacji, jak i poważnych problemów społecznych i dyskusji rozpalających całe społeczeństwa. Pokażemy konkretne kampanie społeczne i działania aktywistów z kontynentu afrykańskiego i w ten sposób poszerzymy horyzont myślenia o Afryce.

Drugim, tak samo ważnym celem scenariusza będzie dyskusja o tym, czym jest dyskryminacja. Wskażemy na mechanizm dyskryminacji, za którym stoi manipulacja i zaktywizujemy uczniów do krytycznego spojrzenia na to, co jest podstawą dyskryminacji: przeświadczenia o istnieniu różnic uniemożliwiających dialog, zrozumienie, współistnienie. Wykorzystamy do tego książkę wybitnego psychologa Wiesława Łukaszewskiego.

„Różnice istnieją i są nam potrzebne – nikt przecież nie podważy piękna różnorodności ani płynących z niej pożytków. Ale to dzięki podobnym do nas nie otwiera się przed nami otchłań samotności.”

W ramach pracy warsztatowej będziemy pokazywać korzyści z przyjęcia globalnej perspektywy „My”, nie unikając również dyskusji o problemie rywalizacji i dyskryminacji wśród młodzieży.

Przebieg zajęć

Szukanie rzetelnych źródeł informacji i nasza wiedza o tym, co dzieje się w jednym z afrykańskich krajów, Tanzanii.

Poproś uczniów o wyszukanie w internecie 3-5 informacji na temat Tanzanii a potem 3-5 informacji na temat Szwecji. Wyjaśnij, że chodzi o to, aby w przypadku każdego kraju uczniowie wyszukali informacje różnorodne a nie dotyczące tego samego tematu. Wskaż, że mogą to być informacje o tym, co się dzieje obecnie w Tanzanii i Szwecji, jakie są atrakcje turystyczne, jakie są modne zespoły muzyczne czy też blogerzy internetowi. Daj uczniom 10-15 minut czasu na zebranie linków do tych materiałów.

Porównajcie w ramach prezentacji na forum grupy zebrane informacje. Możecie wypisać je i pogrupować na tablicy. Najpierw porozmawiajcie o tym, czy trudno było znaleźć informacje o Tanzanii i jakie to były najczęściej informacje (np. o trudnej sytuacji ekonomicznej, albo o pomocy rozwojowej czy humanitarnej). Potem spróbujcie porównać je z informacjami o Szwecji. Spróbujcie znaleźć informacje podobne tematycznie (np. o kulturze czy o turystyce). Może to być przyczynek do krótkiej dyskusji o tym, czy w krajach kontynentu afrykańskiego rozwija się kultura, sztuka (a może tylko nie interesujemy się tą kulturą i sztuką). Może okazać się, że w tych obu bardzo odległych pod różnymi względami krajach w mediach pokazywane są dość podobne (tematycznie) zagadnienia. Jest to również ćwiczenie, które może posłużyć do przetestowania uważności uczniów na fake newsy i umiejętności wyszukiwania rzetelnych informacji w natłoku informacji wymyślonych i przejawionych.

Problem osób z albinizmem w Tanzanii i Afryce Wschodniej.

Jeśli temat prześladowań osób z albinizmem nie pojawi się wśród wyszukanych przez uczniów w ramach ćwiczenia nr 1, przedstaw ten temat korzystając z informacji zawartych w książce Filipa Skrońca „Nie róbcie mu krzywdy”. Wskaż, że problem ten rozpoczął się nie wieki, czy dekady temu, ale w 2006 roku. Zwróć uwagę na fakt, że problem ten rozpoczął się niedawno i prawdopodobnie w odpowiedzi nie na dawne tradycyjne wierzenia, lecz jako efekt biedy.

„Tu nie chodzi o wierzenia. Tu chodzi o pieniądze. Ci ludzie, którzy nazywają siebie tradycyjnymi uzdrowicielami, często nie potrafią tego robić, ale nie mają innej pracy. Kiedy dziennikarze zaczęli przyjeżdżać do Tanzanii, pytali o sumy, które należy zapłacić za części ciał albinosów. Na początku nikt ich nie znał, więc podawano takie, które mogłyby usatysfakcjonować prasę. W tej dziwnej grze ofiarami stali się ludzie z albinizmem. Z czasem, gdy kolejne osoby przychodziły i pytały o eliksiry z albinosów, uzdrowiciele znali już obowiązujący przedział cen. Potrafili dokładnie powiedzieć, co ile kosztuje.

Abstrakcyjna suma siedemdziesięciu pięciu tysięcy po raz pierwszy pojawiała się w raporcie przygotowanym przez Międzynarodową Federację Towarzystw Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy. Był to cytat z rozmowy z policjantem z Dar es Salaam.

W dokumencie opublikowanym w 2009 roku nie podano jego imienia i nazwiska, ale kwota, którą rzucił, zaczęła występować we wszystkich materiałach opisujących ataki na osoby z albinizmem. Ta informacja wróciła z miejsca, z którego wyleciała w świat. Ale wróciła o wiele silniejsza, bo nagle potwierdził ją ktoś w Europie i Ameryce. A jeśli nawet tam mówią, że czarownicy są w stanie zapłacić tysiące dolarów za zabicie albinosa, to może warto spróbować?

Kapitalizm może być jedną z przyczyn. Uzdrowiciele mówią cały czas o pieniądzach, a jednocześnie bardzo niewielu ludzi jest w stanie przeżyć za to, co sieje. Większość zostaje pozostawiona sama sobie. (...)

Opowieści o nogach, rękach, włosach, genitaliach, które mogą zmienić nędzarza w bogacza, szybko przekraczały granice narysowane na mapach. Fala morderstw przelewała się przez Tanzanię, a wizja zysków zagościła już w myślach ludzi z innych krajów. Nie trzeba było czekać długo na kupców z Demokratycznej Republiki Konga, Kenii, Ugandy czy Burundi. (...)

Od roku 2006 w Tanzanii zginęło siedemdziesiąt sześć osób, osiemdziesiąt cztery przeżyły mimo okaleczeń, jedna pozostaje zaginiona. (...)

Między listopadem 2014 a lutym 2018 roku liczba zgłoszonych przestępstw wobec osób z albinizmem zwiększyła się do stu czterdziestu ośmiu, z czego dwadzieścia jeden przypadków obejmowało morderstwa.”

Możesz również wykorzystać dla inspiracji informacje ze strony www.jtfe.org.

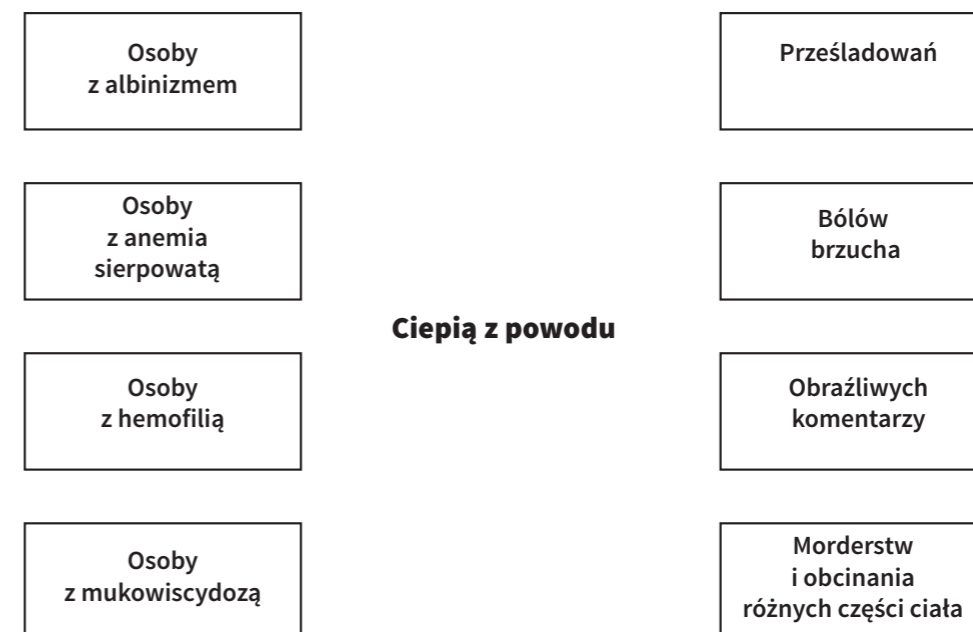
Znajdziesz tam również wystąpienie Josephata Tornera, głównego bohatera książki Filipa Skrońca, wygłoszone w ramach TEDx: https://www.youtube.com/watch?v=OK8vX_83NJ8

Dyskryminacja

Wytłumacz, że prześladowania osób z albinizmem w Tanzanii i innych krajach Afryki Wschodniej to typowy przykład dyskryminacji ze względu na chorobę i rozpocznij dyskusję na temat zjawiska dyskryminacji. Wykorzystaj fragment książki Filipa Skrońca i wypowiedź głównego bohatera Josephata Tornera:

„Wielokrotnie pytałem mojej mamy, dlaczego jestem inny. Nie rozumiałem, dlaczego ludzie śmieją się ze mnie, dlaczego rzucają we mnie kamieniami i dlaczego wyglądają inaczej niż ja. Mówiłem jej, że nienawidzę siebie, że nienawidzę każdej części swojego ciała i nienawidzę ludzi, którzy nienawidzą mnie.”

Spróbuj rozpracować z uczniami problem dyskryminacji. Jak to się zaczyna. Z czym się wiąże dla osób dyskryminowanych. Co może być przedmiotem dyskryminacji. Dyskryminacja występuje niestety wszędzie, bez względu na poziom zamożności społeczeństw. Możesz skupić się na tym, że tytułowy albinizm jest chorobą genetyczną, tak więc niczym złym ani „zastużonym”.

Albo spróbować wylistować co może być przedmiotem dyskryminacji a następnie czym się ona przejawia. W tym celu można tworzyć na tablicy bądź w komputerze proste mapy myśli.

Pytania pomocnicze:

Co powoduje dyskryminacja?

Czy w odpowiedzi na nienawiść możliwe są konstruktywne, pozytywne i otwarte postawy? Jakie uczucia wywołuje nienawiść? Co robimy, kiedy spotyka nas nienawiść i dyskryminacja?

Czemu służy różnorodność?

Odczytaj uczniom fragment książki Wiesława Łukaszewskiego Pięknie się różnić mądrze być podobnym. O pożytkach dostrzegania podobieństwa między ludźmi:

„Wyobraźmy sobie numizmatyka, który zbiera wyłącznie monety jednogroszowe znajdujące się obecnie w obiegu. Zebrał ich już cały worek. Nie potrafi go nawet unieść. Zastanówmy się, ile jest wart ten zbiór, bo nie można tego nazwać kolekcją. Tyle samo, ile warte są w banku jednogroszówki. Jeśli ów człowiek zebrał ich pięć tysięcy sztuk, to będą warte 50 zł i nic więcej. A teraz wyobraźmy sobie, że kolekcja składa się z różnorodnych monet – nowych i starych, wybitych z różnych kruszców, wydanych z różnych okazji, pochodzących z różnych stron świata.”

Zadaj uczniom pytania: czemu służy różnorodność? Jakie są jej zalety? Poproś rozważenie tego pytania w kontekście zacytowanego fragmentu, zapisanie odpowiedzi na karteczkach samoprzylepnych i przyklejenie ich do tablicy. Odczytajcie odpowiedzi i przedyskutujcie je.

Możecie spróbować wykonać ćwiczenie praktyczne, aby zobaczyć, o ile więcej możliwości pojawia się, kiedy grupa stojąca przed jakimś zadaniem jest większa i bardziej różnorodna. Poproś uczniów o wybranie osób do dwóch grup. Pierwsza grupa składa się z dwóch osób, a druga z pięciu. Postaw przed obiema grupami to samo zadanie, np. ułożenie prostych puzzli (ćwiczenie nie powinno potrwać dłużej niż 5-7 minut). Potem porozmawiajcie o tym, dlaczego większej grupie zazwyczaj szybciej wychodzi rozwiązanie łamigłówki czy problemu.

Spróbuj uświadomić uczniom, że im bardziej różnorodna jest grupa, w której przebywają na co dzień, tym więcej nowych myśli, pomysłów, idei. W jednorodności nie ma tego potencjału.

Jeżeli różnorodności nie traktuje się jako źródła zagrożenia, staje się ogromnym potencjałem. Wszystko zasada się na tzw. pojemności „naszego My”. Jeśli zdamy sobie sprawę z tego, że możemy tą kategorię „naszego My” świadomie poszerzać bez poczucia strachu, może otworzyć się przed nami wiele nowych kreatywnych i rozwijających możliwości dających nam poczucie zadowolenia i satysfakcji. Możecie wspólnie przeczytać fragment książki Wiesława Łukaszewskiego (np. str. 61- 66).

Możecie spróbować wymyślić parę przykładów potwierdzających tą tezę.

Efekt pierwszego wrażenia

Zapytaj uczniów o to, czy pamiętają Inwokację Pana Tadeusza. Zapewne większość z nich będzie pamiętała pierwsze wersy, ale z dalszymi częściami będzie już gorzej.

Przedstaw uczniom to, co jest przyczyną tego, że nie pamiętają Inwokacji. To wynik pewnej uniwersalnej prawidłowości w zachowaniu ludzi, mianowicie efektu pierwszego wrażenia w spostrzeganiu. Polega on na przypisywaniu szczególnego znaczenia temu, co pierwsze. Ulegamy mu wszyscy. Pierwsze wrażenie, jakie wywierają na sobie spotykający się ludzie, pierwsze słowo użyte do pisania jakiegoś człowieka, początek komunikatu, który zazwyczaj zapamiętywany jest lepiej niż dalsza jego część (stąd „Litwo, Ojczyzno moja...” pamiętają prawie wszyscy).

O ile podobieństwo ludzi do siebie (w jakimkolwiek aspekcie) zazwyczaj zbliża i hamuje ewentualną agresję, możemy nad tym przecież pracować. Możemy pięknie się różnić.

Inność nie może być powodem napiętnowania. Ani w Tanzanii ani nigdzie.

W przypadku zapytań dotyczących prowadzenia zajęć na podstawie powyższego scenariusza lub materiałów prosimy o kontakt z Aleksandrą Antonowicz-Cyglicką: ola.antonowicz@gmail.com

Jednocześnie informujemy, że zajęcia mogą się odbywać również online.

Autorka scenariusza: Aleksandra Antonowicz-Cyglicka

**ARTY
KUŁ
25**

W myśl artykułu 25 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka każdy człowiek ma prawo do stopy życiowej zapewniającej zdrowie i dobrobyt. Celem Fundacji Artykuł 25 jest działanie na rzecz sprawiedliwej współzależności i zrównoważonego rozwoju krajów Globalnej Północy i Południa, co wspiera realizację powyższego prawa człowieka.

Scenariusz zajęć „Inny. Nie znam, boję się, zwalczam. O mechanizmie dyskryminacji, który jest nam do niczego niepotrzebny i różnicach, które ... nie istnieją” został przygotowany w ramach projektu „Spotkanie z Innym” – 6. edycja cyklu działań edukacyjnych promującego szacunek i solidarność względem innym kultur realizowanego przez Fundację Artykuł 25 w województwie zachodniopomorskim w 2020 roku.

Projekt współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Scenariusz zajęć „Inny. Nie znam, boję się, zwalczam. O mechanizmie dyskryminacji, który jest nam do niczego niepotrzebny i różnicach, które ... nie istnieją. jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Aleksandry Antonowicz-Cyglickiej i Fundacji Artykuł 25. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2020. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

www.artyku25.pl